

“Misschien draait het leven om wat we kiezen te vertellen. Mensen zonder verbeelding bieden zo’n keuze nooit, die vertellen niks, die houden er meningen op na. Meningen zijn vervelend, ze zetten een streep onder gebeurtenissen. Je bijt er hooguit je tanden op stuk, verteren kun je het niet.”

Uit *Foon* van **Marente de Moor**

Top 5 Non-fictie

- 1 **Mijn strijd**
Adolf Hitler
- 2 **21 lessen voor de 21ste eeuw**
Yuval Noah Harari
- 3 **Het goede leven**
Annegreet van Bergen
- 4 **Sapiens**
Yuval Noah Harari
- 5 **De eurocrisis**
Jeroen Dijsselbloem

Top 5 Fictie

- 1 **De zeven zussen**
Lucinda Riley
- 2 **Goede mannen**
Arnon Grunberg
- 3 **Wees onzichtbaar**
Murat Isik
- 4 **De acht bergen**
Paolo Cognetti
- 5 **De zeven zussen. Parel**
Lucinda Riley

Bron: CPNB Bestseller 60

Nieuw besef van het mysterie

Deze week verscheen *Foon*, de nieuwe roman van Marente de Moor. Die titel geeft je het vermoeden van iets ongrijpbaars. Dat is ook waarop deze roman lijkt te mikken: besef van het mysterie des levens, in weerwil van glashard atheïsme. **Tjerk de Reus** **Eddo Hartmann**

Oost-Europa kent een pijnlijke, maar ook intrigerende geschiedenis. Het is het deel van Europa waar veel geleden is, waar men in grootse dromen geloofde die steevast op narigheid uitliepen. Rusland spant uiteraard de kroon met de rode revolutie in de vroege twintigste eeuw en de daarop volgende decennia van staatscommunisme. Marente de Moor (1972), schrijfster van een klein, maar snel groeiend oeuvre, woonde kort na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie acht jaar in Rusland. In haar werk hebben haar Rusland-ervaringen hun sporen nagelaten. Dit geldt zeker ook voor de nieuwe roman *Foon*, waarin het decor wordt gevormd door de bossen van Noordwest-Rusland, in de buurt van de grens met de Baltische staten.

Foon herbergt een waaiertje aan motieven en thema's: een liefdesgeschiedenis en de bijbehorende teleurstelling, uiteenlopende mijmeringen over het Rusland van toen en nu, woeste natuur, gepiekerd over God en het mysterie van ons bestaan. De Moor heeft dit alles knap samen weten te smeden tot een overtuigende en sympathieke roman. Je leert de binnenwereld van de vijftiger Nadja kennen, maar zeker ook de buitenwereld waarin

zij leefde en nog leeft: van de oude communistische wetenschapsidealisme tot de storingen in water- en telefoonleidingen.

Verlaten dorp

Nadja en haar echtgenoot Lev wonen in een uithoek, vlakbij een compleet verlaten dorp. Goedaardige beren wandelen er rond, de plaatselijke pope (priester in de Russisch-orthodoxe kerk) is ook een taxichauffeur en het bereik van de mobiele telefoon is steeds laag. Het heden van het verhaal speelt zich af in ongeveer 2015: Nadja is begin vijftig, haar echtgenoot is zeventig. Zij groeide op in de jaren zestig en zeventig, in de periode dat Rusland nog USSR heette. Het was de tijd waarin de Russische jeugd opgroeide met het idee van glorieuze vooruitgang van het vaderland, geschoeid op communistische geest. Als studente valt Nadja voor de veel oudere Lev Bolotov, hoogleraar zoölogie. Samen vestigen ze zich in een dunbevolkt gebied om er een laboratorium van de Onafhankelijkheid stichten. Ze plaatsen zich daarmee buiten het leven 'dat ertoe doet'. Een studiegenoot verwijt hen dat ook: dat ze 'te lui waren om de toekomst te helpen aanduwen'. Maar ze geloven niet zo hard meer in het heersende politieke systeem.

Roman
.....
Foon
.....
Marente de Moor
.....
Querido
€ 20,00
.....

Het verhaalt tempo in *Foon* wordt aangezwengeld door een oude, pijnlijke kwestie die opens in het heden present is. Het heeft te maken met een Hollandse dame en met de romantiek van de ruige natuur. Nadja voelt zich er nog altijd ellendig van: wat ooit voorviel drukt een zwart stempel op haar ziel. Tegelijk ontkiemt er in haar iets wat eigenlijk allang in haar heeft postgevat: het tekort van het dwangmatige Sovjet-atheïsme. Ze realiseerde zich dat eigenlijk al op het moment dat ze verliefd werd op haar professor en voor eigen besef grenzen overschreed: 'Het idee dat als er geen Schepper was, er maar beter zo snel mogelijk eentje moest komen, kwam vaak bij me op, maar vervulde mijn jonge, socialistische ziel met dezelfde schaamte als mijn gedachten aan Lev.'

In *Foon* wordt nogal eens hardop nagedacht over geloof en religie. Er zijn pope's die zonder omwegen het christendom proclameren, terloopse opmerkingen gaan over God of het goddelijke; er is ook sjamanisme en natuurreligiositeit. Tegen een taxichauffeur zegt Nadja, terugkijkend op het communistische tijdperk: 'Het kostte ons destijds niet de geringste moeite om atheïstisch te worden, maar er zal veel kunst- en vliegwerk nodig zijn om het proces

Het idee dat als er geen Schepper was, er maar beter zo snel mogelijk eentje moest komen, kwam vaak bij me op

om te keren.' De taxichauffeur beschouwt de rijkdom van de natuur als zeer overtuigend 'kunst- en vliegwerk' en oppert dat 'atheïsten niks te bieden hebben behalve datgene waar ze zich tegen verzetten: de verhalen en dromen van anderen.'

Mysterieuze geluiden

Een opvallende plek nemen de Grote Geluiden in: mysterieuze kosmische soundtracks die Nadja en Lev met regelmaat horen, klinkend uit het niets. Wat zou het zijn? Natuurlijk wordt dat niet opgehelderd, maar ooit begreep Nadja als kind van haar vader wat een dergelijke 'foon' zou kunnen voorstellen. 'Wat jij nog hoort, en wij allang niet meer,' zei hij, 'is de foon. Het is de achtergrondruis van het leven. De hele geschiedenis zit erin, van het liefste lied tot de angstigste schreeuw, maar wees niet bang. Mensen die bang zijn voor geluiden zijn bang voor hun verbeelding. Ze sluiten hun geestesoog en roepen heel hard: het is niet echt! Maar de verbeelding bestaat, Nadja, niet alleen in ons hoofd.' Zo dringt ook deze roman erop aan om verbeelding serieus te nemen, als een ruimte waarin we het mysterie ontmoeten dat ten grondslag ligt aan ons bestaan.